

[Schmidt.]

eller peger i den rigtige Retning. Det er bemærkelsesværdigt og Tak værd, at det solidariske Ansvar, der paahviler Sønderjysk Hypoteklaanefonds Laantagere, simpelt hen ophæves og Reservefonden afskrives som tabt. Her har man altsaa ikke tilsløret Forholdene, men taget Konsekvenserne — det, man ellers ikke vil gøre — før senere, maaske; men hvad der maa gøres, skulde helst gøres straks. At Laanekassens Midler, der i de fleste Tilfælde staar bag ved Hypoteklaanefondens Laan, maa give Afkald paa Renter for den Del af Laanene, der ligger over 85 pCt. af Panteværdien, i 2 eller 5 Aar, er i Sammenligning med de Lempelser, man før har indrømmet, et ikke helt ubetydeligt Skridt i den rigtige Retning. Og det samme gælder for de andre statslige Pengeinstitutter, der har Laan anbragt til mellem de 85 og 100 pCt. af Panteværdien. Men naar de 12 Mill. Kr., som Staten i de næste 5 Aar mener at maatte ofre i dette Øjemed, er opbrugt, frygter jeg for, at vi er lige vidt — om man overhovedet kan blive ved at køre saa længe. Nej, hvis man vil tage resolut paa det, maa der Nedskrivning til, og saa maa man begynde paa et bedre Grundlag.

Lovforslaget giver ogsaa Banker og Sparekasser et Tilbud, naar de vil give Afkald paa Halvdelen af Renten. Det sker af Retfærdighedshensyn mod Laantagerne og maa for saa vidt anerkendes som rigtigt; men det stiller Laantagerne usikkert, fordi de ikke ved, om Institutterne tager imod Tilbudet, og det er en afgørende Svag ved Lovforslaget. Kautionsisternes Forpligtelser med Hensyn til de i Lovforslaget omtalte Laan ophæves for den Tid, Loven gælder. Det er rigtigt og godt, for Kautionsisterne har i høj Grad været Ofre for Landsdelens Ulykker. Det er deres Kapital, der er blevet nedskrevet og snart helt tilintetgjort — *de* især har maattet ofre. Det er nu Tid til, at de Ofre, der maa bringes, fordeles planmæssigt ved en Nedskæring, der for Resten ikke er tænkelig uden visse Beskyttelsesforanstaltninger for dem, der saa staar i Fare for at tabe alt.

Der er allerede af andre Talere blevet henvist til, at ogsaa Haandværkerne til en vis Grad vil blive hjulpet gennem dette Lovforslag ved Rentelettelse, om end kun i meget ringe Grad, og der er udtalt Haab om, at der træffes særlige Foranstaltninger, som kan beskytte ogsaa denne Erhvervsstand. Jeg slutter mig fuldkommen til dette Ønske; thi maaske kan man sige, at ved Siden

af Kautionsisterne er det netop Haandværkerne, der har maattet bringe Ofre, for at andre kunde eksistere.

Der findes visse Bestemmelser i Lovforslaget til Gunst for dem, der søger Lempelser ogsaa for Laan under 85 pCt. af Panteværdien, men kun for saa vidt de ikke allerede nyder godt af Lettelserne for Laanene mellem 85 og 100 pCt. — der skal altsaa være Maade med alt. Det skal der naturligvis, men mon det ikke vilde være vigtigere i den foreliggende Situation at tænke paa, at man maa hjælpe til Bunds, om Hjælpen virkelig skal befri?

Nordslesvig kan ikke aande frit, heller ikke hvis Lovforslaget bliver ført igennem, hvad det jo nok bliver — og forhaabentlig i forbedret Form. Nordslesvig kan ikke være trygt og føle sig sikret eller i det mindste faa et Pusterum, selv om Lovforslaget bliver ophøjet til Lov. Tvangssalgets Damoklessværd bliver hængende over Indbyggernes Hoved, ogsaa over deres, der er dygtige og gør deres Pligt — og det er jo de fleste af dem. Det maa man beklage, selv om man er villig til at indrømme, at der gøres nogle Skridt i den rigtige Retning; gør man ikke Skridtet fuldt ud, kan hele Umagen være spildt.

Situationen er meget alvorlig i Nordslesvig og kan ikke afhjælpes med de foreslaaede Midler. Det er den almindelige Overbevisning dernede, som jeg kender den. En Saneringslov bliver dette ikke, snarere en Slags Henstandslov, og det er ikke nok. En Sanering til Bunds maa komme og maa komme snart.

Holstein: Den konservative Ordfører (A. Svensson) og hans Parti har den overordentlige Dristighed paa nærværende Tidspunkt af dansk Økonomi baade i det private Erhvervsliv — i Særdeleshed i Landbruget — og i den offentlige Husholdning, i Stat og Kommuner, at kræve en endelig Gælds-sanering i den sønderjyske Landsdel, en endelig Gældssanering, saaledes at der ikke mere med Rette skal kunne rejses Spørgsmaal om økonomiske Særforanstaltninger til den sønderjyske Landsdel — saaledes udtrykte det ærede Medlem Hr. A. Svensson sig.

Det vil altsaa sige, for at bruge hans eget kendte Slagord: en Gældssanering til Bunds i de sønderjyske Landsdele. For det er jo dog klart, at det ærede Medlem ikke vil kunne acceptere en Gældssaneringslov, som skal være endelig i den Forstand, at der ikke mere skal kunne rejses Krav om sønderjyske økonomiske Særforanstaltning-